

ר' שמעון אליהו פדהייצר ז"ל, שבנעוריו שימש את המלבי"ם, ועלה לירושלים, נהג לספר באזני הגאון מהרי"ל דיסקין זצ"ל סיפורים ועובדות מחיי המלבי"ם, שבעצמו היה עד ראיה ושמיעה להם. והיה רבי יהושע לייב מקשיב לסיפוריו בהשתוקקות רבה.

נוהג היה המלבי"ם — סיפר פעם לפניו ר' שמעון אליהו — בעירנו בוקרשט, ללמוד בכל ליל שבת את פרשת השבוע ברבים, בנוכחות קהל רב שמנה כשלוש מאות בעלי בתים. מאזיניו שאבו קורת רוח ועונג רוחני מרעיונותיו וחידושיו שהיה משמיע דרך העברה בפרשת השבוע.

אך הנה קרה פעם בליל שבת פרשת "תצוה", כשהגיע לפסוק האחרון שבפרשה, פירש המלבי"ם את הפסוק פירוש מקורי משלו, פירוש חדש לחלוטין, שנתן עילה ל"משכילים" להיתפס בו ולדבר בגנותו — כאילו ח"ו גילה פנים בתורה שלא כהלכה.

בפסוק זה שבסוף "תצוה" נאמר: וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה מדם חטאת הכפורים אחת בשנה יכפר עליו לדורותיכם קודש קדשים הוא לד' — ורש"י הקדוש מבאר: "קודש קדשים" הוא המזבח. המלבי"ם פירש ש"קודש קדשים" הכוונה לאהרן הכהן, שהוא הוא "קודש הקדשים".

פירוש זה קומם כנגדו את ה"משכילים" שניסו לעשות מזה "מטעמים". הרב נוטה מפירוש רש"י? ובכלל: ממתי שמענו שהתורה תהלה בן תמותה בתואר "קודש קדשים"? הם התלוצצו בלי גבול על חשבוננו, ומוקירי המלבי"ם השתתקו, באין מענה בפיהם להסביר את פשר ה"טעות". עם זאת לא הרהיב איש להעמיד את המלבי"ם גופו על "טעותו".

רק אנכי, המשיך ר' שמעון אליהו, אזורתי עוז וביני לביני שאלתי את פיו: "וכי לא טעה מר בפירושו שכוונת התורה ב"קודש קדשים" היא לאהרן הכהן? הרי בזה נתן רבינו מקום ל"משכילים" לקנטרו!?" (בנקודה זו נראו על פני מהרי"ל דיסקין סימני פליאה ואכזבה: "וכי עלתה על דעתו, ר' שמעון אליהו, רבי מאיר ליבוש יטעה?")

ברם, המלבי"ם, ללא שמץ התרגשות השיב על דבריו: "נו, למי איכפת ליצנותם של ה"משכילים"?!"

"אבל, הרי זה אינו הפירוש הנכון..."

"נו, אז מה? הרי כבר אמרתי את שאמרתי, ומה יכולני עכשיו לעשות? בליל שבת הקרוב אחזור לפסוק זה..."

והנה אתא ליל שבת פרשת "כי תשא". הקהל כולו היה דרוך לקראת השיעור בציפיה לראות כיצד יצליח המלבי"ם להסביר את "טעותו". אפס לתדהמתם פתח המלבי"ם את שיעורו באמירה כזאת: "בטרם אנו מתחילים ב"כי תשא" נשוב לרגע אל הפסוק האחרון מפרשת "תצוה": "קודש קדשים — הוא אהרן הכהן? ותוך כדי דיבור עבר מיד לסדר "כי תשא" כדרכו. הקהל נשאר משתומם.

למחרת פנה אליו שוב ר' שמעון אליהו: "רבי, הלא חזר שנית על טעותו?"

"הירגע נא" — ענהו המלבי"ם "אין כאן שום טעות, מקרא מלא הוא בדברי הימים (א, כ"ג י, ג): "ויבדל אהרן להקדישו קודש קדשים הוא ובניו עד עולם".

"ומדוע זה" התפלא ר' שמעון אליהו "לא הקהה רבינו את שיניהם של ה"משכילים", אשר בכל התרברבותם הרי אינם אפילו במקרא?"

"לשם מה?" ענהו המלבי"ם "הרי כתוב מפורש הוא בספר החכמה: "אל תען כסילו"

הרב אהרן סורסקי הי"ו

"בסופה ובסערה" (ב"ב תש"ס) ע' קכ"א